Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

Газета 1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг газетаси

17 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА № 181 (432). 1992 йил

Сотувда эркин нархда

БМТ ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котиби жаноб Бутрос Гали номига ёзган мактуби дунё афкор оммасининг катта қизиқишига сабаб бўлди. Мустақил Ўзбекистоннинг минтақавий жанжалларни сиёсий воситалар билан бартараф этиш йўлидаги дастлабки қадами юксак баҳоланмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котибининг махсус вакили, БМТ махсус ишлар маҳкамасининг директори жаноб Раймонд Соммерейнсни қабул қилди. Президент жаноб Раймонд Соммерейнс ва унга ҳамроҳ бўлиб келган вакилларни самимий қутлаб, бош котиб Бутрос Гали жанобларига ўзбек халқи ва Ўзбекистон ҳукумати номидан миннатдорчилик изҳор этди. — Ҳудуди ҳудудимизга туташ, дили дилимизга пайванд, пок ниятлари эзгу мақсадларимизга муштарак қардош тожик халқининг бошига оғир кунлар тушганда ўзбек халқи лоқайд қараб туролмайди. Халқаро ҳамжамиятга мурожаат этишдан кўзланган ягона мақсадимиз айрим мухолиф гуруҳлар ўртасида бўлаётган жанжалларнинг узундан-узоқ фуқаролар урушига, қолаверса, минтақавий қарама-қаршиликларга айланиб кетишига йўл қўймасликдир, — деди давлат бошлиғи.

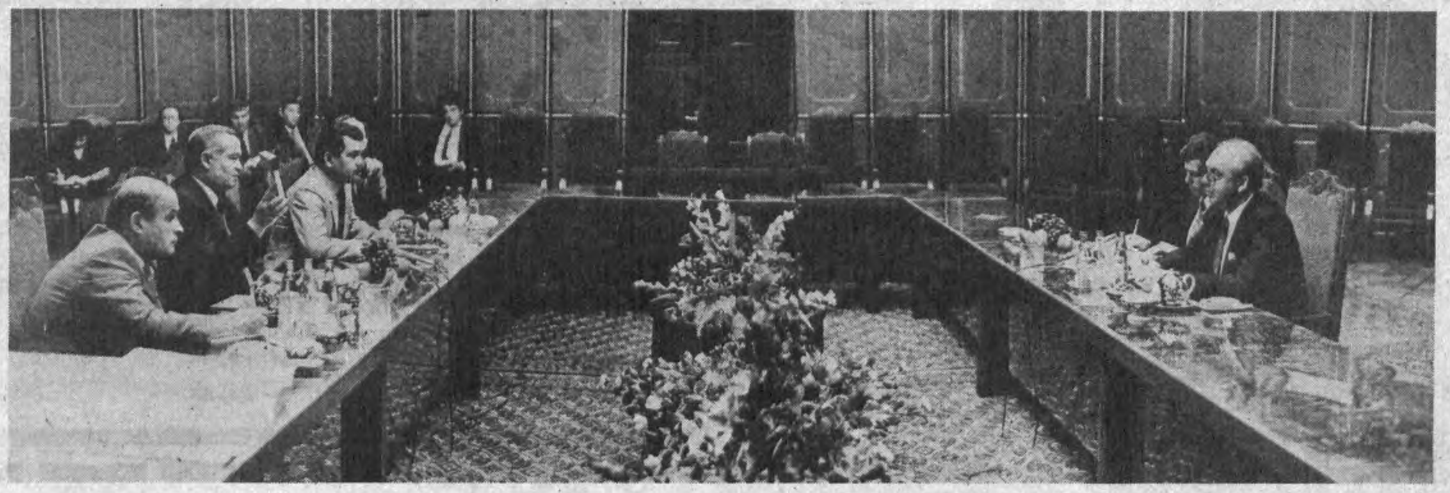

Учрашув пайти.

Р. ШАГАЕВ олган сурат.

Ўзбекистоннинг минтақада кескинликни юмшатишга қаратилган дадил сиёсий қадамига юксак баҳо берган жаноб Раймонд Соммерейнс, юзаки қараганда, Тожикистонда бўлаётган воқеалар Афғонистон, Тоғли Қорабоғ ва Югославия ҳа да дунёдаги бошқа минтақавий жанжаллардан табиатан фарқ қилади, бироқ уларнинг янги кескинлик ўчоғига айланиш хавфи борлигидан халқаро ҳамжамият қаттиқ ташвишдадир, деб айтди. БМТ Бош котибининг махсус вакили халқаро ҳамжамият Тожикистонда бўлаётган воқеаларни изчил ўрганишга киришганини ва бу масъулиятли ишда Туркистондаги барча давлатларнинг фаол иштирок этиши таъминланишини маълум қилди.

Самимий қабул маросими ва қизғин суҳбат чоғида Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи муовини И. Жўрабеков, Ўзбекистон Ташқи ишлар вазири У. Абдураззоқов ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Барнобек ЭШПУЛАТОВ,
ЎзА мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН Ватаним маним

«ХАЛҚ СЎЗИ» МУХБИРЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ ХАБАРЛАРИДАН

МИЛИЦИЯДАН ЧИҚҚАН ҲАЙКАЛТАРОШ

● Қашқадарё вилояти ички ишлар бошқармаси масъул ходими Бахтиёр Анваров Амир Темур ҳайкалини ясамоқда.

ВОҲАДА дурустгина ҳайкалтарош сифатида танилган бу милиция ходими ижодига мансуб ҳайкалтарошлик асарлари Қарши шаҳри ва вилоят туманларидаги кўпгина мактабларни безаб турибди. Мустақиллик шарофати билан соҳибқирон ҳайкалини яратишдек эзгу нияти ҳам ушаладиган бўлди.

ҚУЙНИДАН ТЎКИЛГАНИ—ҚУНЖИГА

● Самарқанд вилояти адлия бошқармаси «Шароф Рашидов жамғармаси»ни рўйхатга олди.

ХАЛҚ демократик партияси вилоят кенгаши, «Шарқ» ширкат банки ва «Меъмор» уй-жой қуриш корхонаси муассислигида ташкил этилган жамғарманинг нияти холис, мақсади эзгу. Тушган маблағлар адабиёт, санъат, маданият, фан ва халқ таълимининг ривожи йўлида фидойиларни рағбатлантиришга сарфланади.

ДЕҲҚОННИНГ ИШЧИГА ҚАЙИШГАНИ

● Бухоро шаҳрида «Туман кунлари» ўтказилмоқда.

БУНДАЙ тадбирни ўтказишдан асосий мақсад шаҳарликларга деҳқончилик маҳсулотларини арзон нархларда сотишдир. Ҳозирги шароитда юртдошларнинг бир-бирларига қайишганлари маъқул.

ФАХРИЙЛАР—ДЎКОНДОР

● Сирдарё «Облрембиттехника» бирлашмаси ўз тасарруфидаги устахоналарни хусусийлаштиришни бошлади.

БИРИНЧИ бўлиб бешта соатсозлик устахонаси меҳнат фахрийларига текинга хусусий мулк қилиб берилди ва улар билан ишлаб чиқариш шартномаси тузилди. Бу бирлашма корхоналарини хусусийлаштириш юзасидан ишлаб чиқилган дастурни амалга ошириш йўлидаги илк қадамдир.

САЛОМАТЛИК ПУЛ БИЛАН БАҲОЛАНМАЙДИ

● Андижон вилоятининг саноат харитасида кўҳна Толмазор қишлоғи пайдо бўлди.

ҚИШЛОҚДАГИ кичик цех базасида пахтани титадиган завод барпо этилгани, аслида, одатий ҳол. Аммо корхонани қуриш пайтида 250 минг сўм қўшимча маблағ сарфлаб, чангютгич қурилмаси ўрнатилгани деярли янгилик бўлди. Чунки бизда шу пайтгача саноат корхоналари атроф-муҳитини муҳофаза қилиш воситаларисиз қурилаверган. Толмазор қишлоғидаги завод қурилиши шоядки, бундай масъулиятсизликка чек қўйилишини бошлаб берса.

ХАЙРЛИ ТАДБИРЛАР РИВОЖЛАНТИРИЛАДИ

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримовнинг яқинда Тожикистондаги қонли воқеалар муносабати билан ўтказган Матбуот конференцияси ёдингизда бўлса керак. Президентимизнинг маҳаллий ва чет эллик журналистлар билан куни кеча ўтказган навбатдаги учрашуви ўша мулоқотнинг давоми бўлди дейиш мумкин. Ғап яна ўша муаммо — Ўрта Осиё минтақасида Тожикистон ва Афғонистондаги можаролар боис сақланиб турган хавфли вазият ҳақида борди.

Ўзбекистон раҳбари бу мавҳумиятдан қаттиқ ташвишга тушаётганини яна бир бор таъкидлаб айтдики, Афғонистонда тинчлик ўрнатилмаса, бутун минтақада ҳаёт осойишта кечиши қийин. Буни Тожикистонда юз бераётган воқеалар яққол кўрсатиб турибди. Уруш оловини ўчиришга Ўзбекистон ҳам ҳисса қўшиши зарур. тўғрироғи, у аллақачон бу хайрли ишга киришди.

Маълумки, бундан бир неча кун бурун Ўзбекистон раҳбари БМТнинг Бош котиби Бутрос Гали жанобларига хат ёзиб, жаҳон ҳамжамиятининг диққат-эътиборини Тожикистонда вужудга келган мураккаб вазиятга жиддийроқ қаратишга чақирган эди.

Бош котиб Ислом Каримовнинг бу ташаббусига хайрихоҳлик билан жавоб берди. БМТнинг нуфузли делегациясини Тожикистон сари йўллади.

Бу борада амалга оширилган яна бир иш тожик-афғон чегарасига Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон ва Россия ҳарбийларидан иборат ёрдам кучининг етиб келиши бўлди. Ўта хавфли сарҳад қатъий назоратга олиниб, бемаврид ва берухсат борди-келдиларга кескин чек қўйилди. Агар Тожикистонда отишмалар саси камроқ эшитила бошлаган бўлса, ушбу саъй-ҳаракатларнинг ҳам ҳиссаси бор. Аммо қўшни мамлакатдаги уруш оловининг чиқишида Афғонистондаги муҳорабаларнинг ҳам таъсири борлиги сир эмас. Бу таъсир нафақат тожиклар юртида, катта қийинчиликлар эвазига осойишталик сақлаб турилган қўшни мамлакатларда, жумладан, Ўзбекистонда ҳам ўзлигини кўрсатиши мумкин. Очиғи, кўрсата бошлади ҳам.

Афғонистонлик фуқаролар чегараларимизни бир неча марта бузиб ўтганидан хабарингиз бор. Бу ҳақда ҳукуматимиз томонидан Афғонистонга билдирилган норозиликлар жавобсиз қолди. Бу ўн уч йилдан буён қон кечиб яшаётган юртда сиёсий ҳокимиятнинг ҳали заифлиги билан изоҳланади. Афсуски, биродарларимиз тожиклар диёрида ҳам айнан шундай вазият вужудга келди.

Ислом Каримовнинг ўтган саратонда Покистонга қилган сафари вақтида имзоланган айрим шартномаларнинг келажакдаги тақдири Афғонистондаги вазиятга боғлиқ эканлигини ҳам унутмаслигимиз керак. Хусусан, режалаштирилаётган Термиз—Карочи автойўли қурилишининг талай қисми афғон заминидан ўтади. Жанубий қўшнимизнинг юртида вазият ҳозиргидек қолаверса, нафақат Ўзбекистон ва Афғонистон, бутун Ўрта Осиё, Покистон давлатлари учун ҳам сув билан ҳаводек зарур бу иншоотнинг тақдири хавф остида қолади.

Шунинг учун, деб таъкидлади мамлакатимиз раҳбари, Афғонистон билан давлат алоқаларини боғлашимиз, вазиятни аниқлаш учун музокаралар олиб боришимиз зарур.

Ислом Каримов Афғонистоннинг ҳозирги расмий раҳбари Бурҳониддин Раббоний жанобларини шундай олийжаноб ниятда Тошкентга таклиф этажагини маълум қилди ва журналистларнинг саволларига батафсил жавоб қайтарди.

Қулман ОЧИЛ.
(ЎзА).

ИШОНЧ ЁРЛИҚЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов 16 сентябрь куни Индонезия Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Январ Марах Жанини қабул қилди. Элчи Ислом Каримовга Индонезия Президенти Сухарто ва индонез халқининг самимий саломини ҳамда Ўзбекистон мустақиллигининг бир йиллиги байрами муносабати билан йўллаган қутловини топширди.

— Ишонч ёрлиқларини сизга топшириш, — деди элчи Президентга мурожаат этиб,— мен учун шарафлидир. — Сизнинг Индонезияга шу йили қилган сафарингиз иккала мамлакат халқлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада ривожлантиришга муҳим ҳисса бўлиб қўшилди.

— Индонезия Ўзбекистон мустақиллигини биринчилар қатори тан олганидан хурсандмиз, — деди И. А. Каримов. — Биз Ўзбекистон билан Индонезия ўртасида турли соҳалардаги алоқаларнинг тезроқ ривожланишидан манфаатдормиз. Икки давлат бошлиқлари имзолаган шартномалар ана шу мақсадга хизмат қилади. Сизнинг Ўзбекистонга элчи этиб тайинланганингиз, давлатларимиз ўртасидаги муносабатларни янги поғонага кўтаради деган умиддаман.

Ўзбекистон Президенти Индонезия ҳукумати раҳбарларига, шахсан Президент Сухартога, индонез халқига мамлакат равнақи йўлида муваффақиятлар тилади.

И. А. Каримов билан элчи ўртасида дўстона суҳбат бўлиб ўтди.

(ЎзА).

ИНДОНЕЗИЯ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ

ЯНВАР МАРАХ ЖАНИ

1929 йил 1 январда Индонезиянинг Ғарбий Явасидаги Вандунг шаҳрида туғилган.

1945—1949 йилларда — Мустақиллик учун бўлган урушда Силиван дивизиясида хизмат қилган, Ғарбий ва марказий Явада жангларда қатнашган ва Силиван дивизияси юришига қўшилган.

1950—1954 йиллар — «Миллат» хорижий хизмат академиясининг ижтимоий ва сиёсий фанлар факультетига ўқишга кирган.

1954—1956 йиллар — Ташқи ишлар департаментида иш бошлаган .

1956—1960 йиллар — Токиода вице-консул этиб тайинланган (Япония).

1960—1964 йиллар — Пиперти котиби каби мудофаа аҳамиятига эга турли муассасаларда (Мудофаа ва хавфсизлик олий қўмондонлиги) ишлаган, сўнг бош вазирнинг ғарбий Ириан ишлари бўйича ўринбосари бўлган.

1964—1968 йиллар — Индонезиянинг Белграддаги (Югославия) элчихонасининг биринчи котиби.

1968—1971 йиллар — Жанубий Шарқий Осиё мамлакатлари Ассоциацияси (АСЕАН) миллий котибиятида хизматда бўлган

1971—1972 йиллар — АСЕАН миллий котибияти ахборот бўлими директори

1972—1975 йиллар — Пномпендаги (Кампучия) элчихона маслаҳатчиси

1975—1977 йиллар — Москвада элчихонада хизматда бўлган

1977—1981 йиллар — АСЕАН миллий котибияти ижтимоий ва маданий алоқалар бўлими директори, бош котиб ўринбосари

1981—1985 йиллар — Индонезиянинг Варшавадаги (Польша) фавқулодда ва мухтор элчиси

1985—1989 йиллар — дипломатия хизмати етакчи ходимлари курси директори.

1989 йилдан ҳозирга қадар Индонезиянинг Москва ва Улан-Батордаги фавқулодда ва мухтор элчиси

1992 йил августдан бошлаб Индонезия Республикасининг ўриндошлик бўйича Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчисидир.

Оилали, беш фарзанди бор.

АҚЛ-ИДРОК ТАНТАНА ҚИЛСИН

Кейинги кунларда Тожикистондаги воқеалар кескинлашуви ва шу муносабат билан Жумҳурият Президентининг БМТнинг Бош Котибига йўллаган мактубини ўқиб чиқдим. Яқинда оммавий ахборот воситаси вакиллари билан Президентимиз учрашувини телевидение орқали томоша қилдим.

Тожикистондаги воқеаларни тинчитиш, янги фожиаларнинг олдини олиш учун Тожикистонга халқаро кузатувчи БМТ кучлари юборилиши шу куннинг зарурати бўлиб турибди.

Тожикистондаги хунрезликларнинг олдини олиш ҳақидаги Президентимиз Ислом Каримовнинг ташаббусини қўллаб-қувватлайман. Ҳар бир жойдан чиққан оловни ўша жойнинг ўзида ўчирилгани маъқул. Акс ҳолда бошқа жойларга ҳам тарқаб, носоғлом гуруҳлар тегирмонига сув қуйиши турган гап.

Ҳар бир халқ ўз ҳудудидаги муаммоларни бартараф этиш учун ақл-идрок билан иш тутиш лозим. Ҳис-туйғуларга эрк бериб, қурол ишлатиш билан мурод ҳосил бўлмайди, ёмонлик ёмонликни келтириб чиқаради холос.

Тоҳир ҲАЗРАТҚУЛОВ,
Нишон район деҳқончилик саноат уюшмасининг етакчи мутахассиси.

НОН ЎРНИГА ЎҚ

— Бу ерда ким хўжайин? Биз хўжайинмиз...—пешонасига оқ рўмол боғлаб олган, кўзлари ола-кула барзанги «уазик» машинамизнинг эшигини очди-да, овозининг борича бақирди:

— Чиқ бу ёққа!

Биз, икки мухбир, ҳайдовчи аскар билан ҳамроҳимиз подполковник бизга қаратилган автоматларнинг сумбатига тикилиб, машинадан тушдик. Соч-соқоли олинмаган, дарғазаб бир неча жангари ҳужжатларимизни кўздан кечира бошлади, бошқалар машинани тинтишга киришдилар. Улар биз билан бирга кетаётган одамларнинг ҳарбий кийимларига ҳам, антеннага илиб қўйилган Россия байроғига ҳам парво қилишмади.

Ҳолбуки, бу байроқни бутун қисм қидирган эди. Ҳатто йўлга чиқишга ҳам кечикдик. Ҳеч бўлмаса шу байроқ машинамизни саёқ ўқлардан ва йўлдаги тўсиқлардан асрайди, деб умид қилган эдик. Полк командири Меркулов жангариларнинг раҳбарларига телефон қилиб, уларни огоҳлантирган, тегмасликни илтимос қилган эди. Унга ҳамма ваъдани беришган, лекин йўлимизни тўсган автоматчиларнинг ўз раҳбари ваъдаси билан икки пуллик иши йўқ эди. Кўзига қон тўлган, жазо йўқлигидан ва осонгина ғалабадан маст бўлган бу одамлар ҳеч кимга бўйсинишни хоҳламас эдилар...

«ВОВЧИК»ЛАР ВА «ЮРЧИК»ЛАР

Қўрғонтепадаги уйларнинг деворларида варақалар пайдо бўлди. Бу варақалар осойишталикка ва ишга чиқишга даъват этади. Лекин уларга ҳеч ким ишонмайди. Бу ҳам тушунарли: отишма тинмаяпти, ҳалок бўлганларнинг ҳаммаси ҳам дафн этилгани йўқ. Аслида, шаҳарда янги ҳокимият ҳукмрон. Амалдорларнинг кўпчилиги ўз лавозимларида қолган бўлса ҳам, энди улар ҳеч нарсани ҳал қилишмайди. Ҳамма ишга «вовчик»лар бошчилик қи-

(Давоми 2-бетда).

Хотирадан ўчмас кун

ТУРКИЯ БИЗ БИЛАН БАЙРАМ ҚИЛДИ

Истамбулнинг марказидаги гавжум йўллардан бирида «Язекс» корпорациясининг салобатли кўча эшиги олдидамиз. Чапда хира тортган лавҳа ёнига бронза рангидаги йирик ҳарфлар билан «Қорақалпоғистон» сўзи ёзилган янги бир битик осилган.

Бир зумда қалбга илиқлик югурди. Мен ҳам эшикоғага қўнғироқ чалиб, маҳобатли эшикни ишонч билан очдим.

Корпорациянинг вице-президенти Нафи Юрекли ҳали келмаганди. Жаноб Еркан илтифот билан бир чашка туркча дамланган қаҳва ичишга таклиф этди. Бу соатда унинг ишхонаси одамлар билан тўла, мижозлар ўз ишларини ҳал қилиб, қизиқиш билан телекўрсатув томоша қилиб ўтиришарди. Тилни билмаслигим учун мен гап Ўрта Осиё, Тожикистонда юз бераётган воқеалар ҳақида кетаётганлигини дарров тушуна олмадим. Сўнгра бироз русча биладиган жаноб Еркан ёрдамида суҳбатга қўшилдим. Ўзбекистондан эканлигимни билишгач, суҳбатдошлар жонланиб қолишди. Уларнинг чеҳралари ёришди. Ахир бу кун фақат биз учунгина беназир эмас эди. 1 сентябрда Туркия ҳам қардош Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг бир йиллигини байрам қилди.

Энди биз бир-биримизни таржимонсиз тушуна бошладик. Мен ўзим билан Ўзбекистон газеталарининг байрам сонларини олиб келгандим. Байроқ, Ўзбекистон Республикаси тамғаси, мустақил давлатнинг биринчи алоқа маркалари, Мустақиллик кунига бағишлаб ишланган эсдалик нишони катта қизиқиш уйғотиб, қўлдан-қўлга ўтарди. Мен баъзи газеталаримизнинг муҳим текстларини бу ерда деярли ҳар бир киши биладиган инглиз тилида босиб чиқарган ходимларнинг ғояларига қойил қолдим. Бу ерда тан олинган халқ йўлбошчиси — Президент Ислом Каримовнинг шахси, унинг тутган йўли, демократик дунёвий давлат қуриш ҳақидаги қатъий мақсади барчани қизиқтирарди. Яна мени бу ердаги кишиларнинг барчаси нафақат Ўрта Осиё давлат бошлиқларининг исм-фамилиялари, улар тутган сиёсий йўллардаги фарқнинг энг кичик, сезилар-сезилмас жиҳатларигача билишлари ҳайратланарли даражада ажаблантирди. Ислом Каримовнинг Тожикистон воқеалари бошланишидаёқ тутган қатъий тўғри йўлини ҳам барча маъқуллаб гапирарди. Мен ўз Президентимнинг ҳақлигига, қўшни республикадаги воқеалар, фақат бизнинг Ўрта Осиё, Ҳамдўстлик давлатлари ҳудудидаги қардош халқларнинггина эмас, бутун дунё халқлари манфаатларига бевосита дахлдор эканлигини ўз кўзим билан кўриб ишонч ҳосил қилдим.

Ёнимда шунчаки коммерсантлар эмас, ўз ишларини бизнинг республикамиз, қўшни давлатлардаги шериклар билан боғлаб улгурганлари ўтиришарди. Табиийки, бизнинг ишимиз, бизнинг ташвишларимизни улар худди ўз ташвишларидек қабул қилишарди.

«Язекс» корпорациясининг Туркиядаги Катекс деб номланган Қорақалпоғистон — Туркия акционерлик жамияти офиси ишларини олиб борувчи вице-президенти Нафи Юрекли келганда, мулоқотимиз илгари Тошкентда бўлиб ўтган суҳбатимизнинг табиий давоми сифатида бошланиб кетди. Жаноб Юрекли, қўрқмасдан шу сўзни ишлата оламанки, Президент Ислом Каримов сиёсатининг оташин ихлосманди. Бу ҳақда ўзига хос шарқона образлилик суҳбатда ҳам, матбуотда ҳам очиқ айта олади. Жаноб Юрекли нисбатан ёшлигига қарамай, таниқли тижоратчигина эмас, сиёсий фаолиятда ҳам катта тажрибага эга. Давлат ишларини яхши тушунади.

У мени мустақиллик кунига бағишланган нишон билан тақдирланганлигим учун қутлаб, республика Президенти Ислом Каримовга, барча давлат арбоблари, айниқса иш юзасидан бир неча бор ўзи шахсан учрашган кишиларга буюк тарихий байрам билан қизғин қутловини етказишимни сўради. У ва «Язекс» корпорациясининг барча ходимлари қардош халққа дунё иқтисодий системасига юксак ривожланган давлат сифатида тенг ҳуқуқли шерик бўлиб киришлари учун қўлларидан келган барча ёрдамни аямасликларини билдирди.

Мен Истанбулда ўз суҳбатдошларимдан «Туркия модели» ҳақида бирон маротаба ҳам эшитмадим. Барчалари мустақил Ўзбекистон тезроқ бўҳрондан чиқиб, дунё бозорига улкан экспорт ҳиссаси билан кириб боришига ёрдам беришга тайёр эканликларини самимийлик билан билдиришарди.

Байрамнинг иккинчи куни мен яна бир ишбилармон билан учрашдим. У очиқчасига: «Каримов? Мен бу кишини севаман!», деб айтди. Аҳмат Калионджу ўғлининг номи республикамизда ҳали яхши танилган эмас. Лекин шунга ишончим комилки, «Коч групп»нинг боласи — «Рам» вакили тез кунда бу ердаги энг таниқли ишбилармон шериклардан бўлиб қолади. Жаноб Аҳмат Калионджу ўғли мени шу заҳотиёқ «Рам» жойлашган бинога таклиф этди. Бу улкан кўп қаватли чумоли уяси мени шу қадар ҳайратда қолдирдики, уни муассаса дейишга, идора ёки яна бошқа бир биз ўрганиб қолган сўз билан номлашга тилинг буралмайди.

Бу ерда биз кўникиб қолган кабинетлар ҳам йўқ, фақат ўйлаб жойлаштирилган тўсиқлар, қулай, ғаройиб, ичига ҳар хил электрон техника жиҳозлари жойлаштирилган столлар. Ҳар бир қаватда кўплаб факс, нусха кўчирувчи машиналар, телетайп хоналари жойлашган. Барча ходимлар — Европа, Америка, Африка, Яқин Шарқ каби регионларга бўлиб қўйилган.

Ё мен учун шундай алоҳида байрамона кунмиди ё шунчаки омадим келганмиди, мен орқали бутун ўзбекистонликларни табриклашга шошилаётганларнинг барчаси рус тилида гапиришарди. Дунёдаги беш юз йирик корпорация орасида 142-ўринни эгалловчи бу гигантни Ўзбекистон алоҳида қизиқтиради. Бу ҳақда жаноб Колионджу ўғли билан яқин кунларда Тошкентда алоҳида гаплашишга келишиб олдик.

Мен турк дўстларим билан хайрлашмадим. Биз бир-биримизга кўришгунча, дедик. Тез кунда яна дийдорлашувгача. Зеро, уларнинг йўллари бошқа кўплаб чет эллик дўстларимиз, шерикларимизнинг йўллари каби бугунги кунда бизнинг юртимиз — муҳаббат ва хотиржамлик, тинчлик, улкан муваффақиятлар ўлкаси Ўзбекистонга олиб келяпти. Доимо шундай бўлишини тилаб қоламиз.

Ю. РЯЖЕНЦЕВ,
Тошкент — Истамбул — — Тошкент.

Баъзан: «Чегарани ким ўйлаб топди экан», деб ўйлаб қоласан, киши. Зотан, қалблар туташган жойда, у шунчаки восита бўлиб қолишини биз билмасакда, аждодларимиз яхши англашган.

Фарғонанинг Сўх районига қарашли ерлар Ўш вилоятининг Қадамжой ва Баткен районлари ерлари билан туташиб кетган. Уни кўп-да ажратолмайсиз. Зеро, улар бир вақтлар ягона ном билан Туркистон, деб аталган.

«Дўст, биродар шундай вақтда керак бўлмаса, қачон керак бўлади, — дейди Сўх райони ҳокими Баҳодиржон Обиджонов, —қандай масала бўлмасин уч район раҳбари келишиб, баҳамжиҳат ҳал қилаяпмиз. Шунданми, кўз тегмасин ҳали ҳеч бир кўнгилсиз гап бўлгани йўқ».

Бирлашганга нима етсин, тўғри эмасми!

СУРАТДА: Сўх, Баткен ва Қадамжой районн ҳокимлари — Баҳодиржон Обиджонов, Равшан Қамчибеков, ҳамда Муродилла Эргашев ўзаро суҳбат чоғида.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

ДАВЛАТ НАЗОРАТ ҚОМИТЕТИДА

ЯХШИ ТАЖРИБА ОММАЛАШСА НАФ БЕРАДИ!

Республика Давлат назорати комитетида Қорақалпоғистон ҳамда жумҳурият вилоятлари шаҳар ва районлари инспекциялари давлат назоратчиларининг икки кунлик ўқуви бўлди. Кўчма машғулотлар Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятининг Бектемир, Зангиота районларида ўтказилди. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат назорати комитети раиси М. М. Мирқосимов, комитет ходимлари, юқорида номлари қайд этилган районларнинг ҳокимлари, назорат ва ҳуқуқни ҳимоя қилиш идоралари, шунингдек солиқ инспекциялари раҳбарлари сўзга чиқдилар.

Давлат назоратчилари икки кун давомида ўзаро тажриба алмашдилар, назорат самарадорлигини оширишнинг янги шакл ва усуллари хусусида ўртоқлашдилар. Шунингдек, назорат назарияси, назорат идоралари ишини ташкил қилиш масалалари кўриб чиқилди. Бундай амалий ўқув жараёни республикамиз давлат назоратчилари ишини ҳаётга янада яқинлаштиради ва меҳнаткашларнинг талаб-истакларига мослаштирилади.

Энг муҳими, қонун низомларига ҳамма ерда амал қилинишини таъминлаш, уларнинг ишда фаол бўлишларига, текширувлар самарасини оширишга эришишдир.

Давлат назорати идоралари олдида мураккаб ва масъулиятли вазифалар турибди. Уларнинг муваффақиятли ечими назорат самарадорлигини изчил ошириб боришдадир. Шубҳасиз, бизнинг муваффақиятимиз гарови ҳам мана шулар замирида ётади.

А. МУҲИДДИНОВ,
Давлат назорат комитети ходими.

ЎЗБЕК—АМЕРИКА ОЛИМЛАРИ КЕНГАШАДИ

БУГУНГИ куннинг энг долзарб вазифаларидан бири иқтисодиётда хусусий ҳуқуқни тезкорлик билан ривожлантириш, унга керакли бўлган шарт-шароитларни яратиш ҳамда республикага хос хусусиятларни ҳисобга олган ҳолда унинг халқаро ўлчамларга мослигини таъминаш зарур. Чунки хусусий ҳуқуқ, бу тадбиркорликни оёққа қўйиш ва ривожлантиришнинг ҳуқуқий кафолатини таъминлайди.

Умумжаҳон интеграцион жараёнларида муносиб ўринни эгаллашни юқори малакали мутахассисларсиз ҳал этиб бўлмайди. Бу вазифаларни илмий асосларда ҳал этишда мустақил Ўзбекистон иқтисодий сиёсатини амалга оширишда жаҳон олимлари ва мутахассисларининг роли жуда каттадир.

Ушбу вазифаларни ижобий ҳал этиш мақсадида тарихимизда биринчи маротаба шу йил 19—21 сентябрь кунлари Тошкент шаҳрида халқаро хусусий ҳуқуқ ва бизнес масалаларига бағишланган биринчи халқаро Ўзбек — Америка симпозиуми бўлиб ўтади.

Халқаро хусусий ҳуқуқ ва бизнес муаммоларига бағишланган 1-халқаро Ўзбек — Америка симпозиумининг мақсади — Ўзбек — Европа — Америка олимлари ва мутахассислари, юридик шахс ва ишбилармонларининг илми, кучи, имконияти ва сармояларини қўшган ҳолда «мустақил Ўзбекистон иқтисодиётини умумжаҳон иқтисодий жараёнларида муносиб ўрин эгаллашида салмоқли илмий-амалий таклифлар ишлаб чиқишдир.

Симпозиум давомида бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида республикамиз олдида турган муаммолар ва улардан чиқиш йўллари, иқтисодий ислоҳотнинг долзарб вазифалари, банк фаолияти, валюта-кредит муносабатлари, инвестиция сиёсати, кичик бизнесни ташкил этиш, давлат мулкини хусусийлаштириш, халқаро молиявий муносабатлар ва ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш, бошқа масалалар атрофлича муҳокама этилади. Аниқ таклифлар ишлаб чиқилади.

Симпозиум ишида кўзга кўринган олимлар ва мутахассислар иштирок этадилар. Жумладан, Ист-Вест Инновейшенс корпорацияси президенти Таҳмина Рошаниан, Умумжаҳон банки дастур раҳбари Клаус Лорч, Прайз Ватерхауз корпорациясининг ижрочи директори Джим Уоддел, Вашингтон ДК халқаро молия корпорациясининг Ўрта Осиё, Яқин Шарқ ва Шимолий Африкага маблағлар инвестиция этиш юзасидан бош мутахассис Гордон Демонт қатнашадилар.

Шунингдек, симпозиумда АҚШнинг Колумбия, Пенсильвания университетларининг молия-кредит ва халқаро ҳуқуқ соҳасидаги етакчи олимлари ва мутахассислари, Бутунжаҳон банки, халқаро валюта фонди ва бошқа ташкилотларнинг вакиллари иштирок этадилар.

«Туркистон — консульт» иқтисодий-ҳуқуқий маслаҳат ва маркетинг маркази, «Сангзор» Ўзбек-Америка қўшма корхонаси, «Чинор» илмий ишлаб-чиқариш бирлашмаси ва «Савоб» фирмаси симпозиумнинг ҳомийларидир.

Ҳурматли олимлар, мутахассислар, ишбилармонлар, ташкилот ва корхона ҳамда барча қизиқувчиларни 1-халқаро Ўзбек — Америка симпозиумида фаол иштирок этишга таклиф қиламиз. Симпозиум ЎзФА Ўзбекистон тарихи музейи биносида (Шароф Рашидов кўчаси, 30) ўтказилади.

З. УБАЙДУЛЛАЕВ,
А. ЮСУПОВ.

ТОШКЕНТДА ИММУНОЛОГЛАРНИНГ ҲАЛҚАРО АНЖУМАНИ

Медикларнинг бундай салмоқли кенгаши республикамизда биринчи марта ўтказилмоқда. Иммунология масалаларини ўрганишнинг муҳимлигини таъкидлаб ўтириш ортиқча. СПИД, саратон (рак), чечак каби касалликлар билан курашиш бевосита тиббиётнинг шу соҳасидаги тадқиқотлар доирасига киради. Дарвоқе, юқорида саналган касалликларнинг сўнггиси — чечак устидан қозонилган ғалаба учун инсоният иммунолог олимлардан миннатдор. Оғир хасталиклар билан курашда айнан иммунотерапия шарофати туфайли яхши натижаларга эришилди.

Сўнгги ўн йил мобайнида халқаро Нобель мукофоти олишга сазовор бўлган кишиларнинг беш нафари иммунолог олимлар экани ҳам ҳозир бу соҳада олиб борилган тадқиқотларнинг аҳамиятини кўрсатади.

Британия иммунологлар жамияти, Европа иммунологолимлари жамияти, Халқаро умуминсоний қадриятлар ва маданият халқ академияси, Москва ва Тошкентдаги институтларнинг олимлари Тошкентдаги учрашувнинг ташкилотчилари бўлишди.

Ўзбекистон пойтахтига 18 та олису яқин — чет элларнинг мутахассислари келдилар. Уларнинг кўпчилиги истеъдодли ёш олимлар бўлиб, бу ерда иммунология бўйича лекциялар курсини тинглайдилар. Бу ўқув-кенгашни иммунология соҳасидаги билимларнинг ўзига хос қаймоғи дейиш мумкин.

— Лекцияларни Эн Кун, Джефри Этерсон, Давид Айзенберг каби дунёнинг кўпгина мамлакатларидан келган олимлар ўқийдилар, — дейди Тошкент иммунология институтининг директори, медицина фанлари доктори Р. М. Рўзибоқиев.

Бу тадбир ҳақиқатан ҳам жаҳон илмий тиббиёти қарашларини равшанлаштирувчи восита бўлади. Россия Фанлар академиясининг вице-президенти Р. Петров ва Москва иммунология институтининг директори, бизнинг ватандошимиз, академик Р. Хаитовнинг саъй-ҳаракатлари натижасида учрашувни ўтказиш имкони яратилганлигини алоҳида таъкидлаш зарур.

Таржимонликка рози бўлган олим —тиббиёт фанлари номзоди С. Ефук ёрдамида биз Европа иммунолог олимларининг вакили, Голландиялик продюссер Питер Капель жаноблари билан суҳбатлашдик. У медикларнинг бундай учрашуви анъанага айланганини айтди. «Ёзги мактаблар» деб аталмиш бундай ўқувлар дунёнинг турли бурчакларида ўтказилмоқда. Тошкент кенгаши ҳақида уч йил олдин келишиб олинган эди, навбатдаги учрашув Португалияда ўтади.

— Тошкентда эканимдан хурсандман, — дейди Капель жаноблари, — чунки сизнинг шаҳрингиз Европа билан Осиё ўртасидаги кўприк. Конференция муваффақиятли ўтади, деган умиддаман. Бу — республикангиз билан илмий муносабатларни давом эттириш ва ривожлантиришимизга асос бўлади.

Л. ИЛЬИНА.

НОН ЎРНИГА ЎҚ

(Боши 1-бетда).

лишмоқда. Ҳозирги пайтда Тожикистонда ваҳобийларни — мусулмон динидаги ақидапарастликка қаттиқ берилган оқимга мансуб кишиларни шундай деб аташади.

«Вовчик»лар сафларида асосан гармликлар, қоратегинликлар, помирликлар жанг қилишмоқда. Айтишларича, уларни ислом тикланиш партияси қўллаб-қувватламоқда. Уларнинг рақибларини «юрчик»лар деб аташади. Улар асосан қўлобликлар, Хўжанд (собиқ Ленинобод) вакиллари, шунингдек бўлғуси соф ислом Тожик Республикасида жой топилмайдиган кишилар — руслар, ўзбеклар, қирғизлар, татарлар, туркманлардир... Тўғри, бу қарама-қаршиликни аслида шартли, деб ҳисоблаш мумкин, чунки, маълум бўлишича, республика аҳолисининг кўпчилиги «юрчик»лар билан «вовчик»лар нима учун жанг қилаётганликларини, уларнинг ўртасида қандай тафовут борлигини билмайди. Ҳа, бир-бирига қарши томонларнинг кўпгина жангчилари «бизникиларни отишяпти — биз қараб турамизми»... қабилида ҳаракат қилмоқдалар.

Марҳумлар қаторига янгиси қўшилиши биланоқ унутилиб кетган ашаддий ўч олиш яна тикланмоқда. Ўз олдимизда муддатдан ташқари хизмат қилаётган катта сержант Олег Муродов полк командирининг ҳузурига келиб, Сангак исёнчилар армиясига қўшилажагини айтди. Финляндияда таълим олган бу менежерга ҳаётда шундан бошқа йўл қолмади. Унинг онаси ва хотини — рус, аммо отаси қўлоблик, икки акаси бошқа томонда жанг қилмоқда. Шу сабабли қисмда Муродовга ишонишмайди, шаҳарни эгаллаб олган ваҳобийлар унга ва оиласига таҳдид солмоқдалар.

Иккала томон ҳам ҳеч нарсадан тап тортмай ғалабага қадар жанг қилишга бел боғлаганига ишонч ҳосил қилдик. Биз жўнаб кетишимиздан олдиноқ «вовчик»лар 1380 киши миллий ўзини ўзи мудофаа қилиш полкига чақирилганини эълон қилдилар. Маҳаллий ҳарбий комиссариатлар уларнинг қўлига мингтадан кўпроқ автоматни топширди. Одамлар ҳарбий билетларига, меъёрий мотоўқчи полк штатига мувофиқ танлаб олинмоқда: миллий полкка механик-ҳайдовчилар, тўпларнинг нишонга олувчилари, расчёт командирлари, алоқачилар чақириляпти... «миллий ўзини ўзи мудофаа қилиш» полки шаҳардан ташқарида жойлаштирилишини пеш қилишаётган бўлса ҳам ҳеч кимда хом хаёл пайдо бўлаётгани йўқ: одамларни уруш ҳаракатларига тайёрлашяпти... Бунинг устига Қўрғонтепадаги Россия армияси полки техникасини келгусида қўлга киритишни мўлжаллашмоқда, эслатиб ўтамиз, ҳозир бу техникани атиги 40 нафар офицер қўриқлаб турибди.

Бир-бирига қарши курашаётган томонлар қандай ҳаракат қилишади? Ҳарбийларнинг фикрича, «юрчик»лар ваҳобийларнинг ҳаракатларига жавобан худди шу дивизиянинг Кўлобда жойлашган пиёдалар жанговар машиналари билан таъминланган бошқа мотоўқчи полкини «хусусийлаштирадилар», бу полкда ўттиз нафар офицер қолган.

Шуни ҳам айтиш керакки, ҳозирги пайтда бу шаҳарда афғон урушини бошидан кечирган кишилар Тожикистоннинг бошқа жойларига нисбатан кўпроқ.

«Юрчик»лар ва «вовчик»лар замонавий қуроллар билан зирҳ панасида бир-бирларига қарши жанг бошласалар, бу ҳунрезлик оқибатлари қандай бўлишини айтиш қийин...

РУСЛАРНИНГ ҚОЧИШДАН БОШҚА ИЛОЖИ ЙЎҚ

— Даҳшатга тушиб қолдик, эртага ҳолимиз нима кечишини билмаймиз, — дейди бошқа қочоқ аёллар билан биргаликда Россия полкига зўр-базўр етиб олган Вера Китаевна, — одамларни чинакамига ов қилишяпти. Куйбишев совхозидаги бизнинг бўлимимизда урушгача асосан руслар ва немислар яшаган. Ҳозир йигирматача рус оиласи, фақат битта немис оиласи қолди. Очлик бошланди. Нон ҳам йўқ. Баъзан қўлобликлар ёриб ўтишади — улар озиқ-овқат билан ёрдам беришади. Яқинда «вовчик»лар бостириб киришди, пулемётлардан ўқ узишди, ўн беш яшар Зина Ерастовани отиб ўлдиришди. Мана ўша қизнинг онаси — Татьяна ўтирибди. Умуман кўп одамларимиз нобуд бўлди ва бедарак кетди. Мен таниганлар орасида Юрий ва Владимир Костелевлар, Николай Каргов ҳалок бўлишди... Мени эса... Бу ерда ҳаммамиз гаровга қолган одамлармиз. Қаёққа кетиш мумкин? Йиллаб орттирган бойлигимизни талаб кетишди. Бунинг устига Россияда бизни кутишмаётган бўлса керак...

Бундай гапларни биз кўп эшитдик. Қон тўкилаётганидан, уруш кетаётганидан, рус қабристонлари таҳқирланганидан, православ черковига ўт қўйилганидан шикоят қилишди. Нисбатан осойишталик ҳукм сураётган Душанбеда ҳамма гап «русий забонликлар»нинг квартирани сотиш ва контейнерларда юк жўнатиш муаммосидан ташқарига чиқмаган экан, яна нима дейиш мумкин. Жўнаб кетиш учун ҳам ҳамманинг қурби етмайди. Беш тонналик контейнер учун 30 минг сўм талаб қилишади. Тожикистонда бу жуда катта пул. Чунки бу ерда иш ҳақи бир ярим-икки минг сўм.

Тожиклардан бошқа барча аҳоли ҳеч муболағасиз тез орада жўнаб кетишни кутиб чемоданларини тайёрлаб қўйган. Ҳамманинг кайфияти ана шундай. Тожиклар эса уруш ҳаракатлари кетаётган жойлардан қочишяпти. Норасмий маълумотларга қараганда ҳозирнинг ўзидаёқ ўттиз мингга яқин одам Қўрғонтепа вилоятидан чиқиб кетди. Афсуски, республика раҳбарияти бу аҳвол ҳақида ҳеч нарса демаяпти, ҳалок бўлганлар тўғрисида ҳам аниқ маълумотлар йўқ. Умуман, бу ерда бўлаётган воқеалар билан ҳеч кимнинг иши йўқ, деган таассурот пайдо бўлади. Қўрғонтепада жанглар давом этаётган, тинч меҳнат билан шуғулланувчиларни ўлдириш, қийноққа солиш давом этаётган пайтда Душанбеда лавозимларни тақсимлашди ва мустақиллик кунини тантана билан нишонлашди. Мусиқа, қўшиқлар, халқ сайиллари билан нишонлашди.

Айни шу пайтда бир неча ўн километр масофада ҳарбийлар мурдаларни йиғиб олишаётган эди...

Тун. Полк командири Евгений Меркуловнинг хонасида ўтирибмиз. Яқин жойда аввалгидек ўқ отишяпти. Телефон жиринглади. Тожикча лаҳжали овоз эшитилди:

— Але, бу биз, жангарилар гапиряпти. Худо ҳайрингизни берсин, майорингизни олиб кетинг. Телефон трубкасини унга берайми? Йўқ, у гапира олмайди, яхшиси бирортасини юборинг...

Майор ўлдирилмаган ёки ярадор қилинмаган. У кун бўйи жазирама қуёш нури остида шаҳар кезиб мурдаларни тўплаган. Шундай бўлдики, бир неча кундан буён кўмилмаётган мурдалардан касаллик тарқалиш хавфи пайдо бўлса ҳам ҳарбийлардан ташқари бу иш билан шуғулланадиган одам топилмади. Шу тариқа майор ўз командаси билан оқ байроқ ўрнига сочиқ осиб қўйилган КамАЗ машинасида шаҳар кўчаларини кезиб юрди. Пешонасини ўқ тешиб ўтиши хавфи бўлса ҳам мурдаларни тўплади. Бу аҳволни кўриб ўзини тута олмади, ҳалок бўлганларни «хотирлади» шундай «хотирладики», «юрчик»лардан бошлаб «вовчик»лар билан тугатди. Қўрғонтепадан жўнаб кетадиган кунимиз Ломоносов қўрғонида қочоқлар қолмаган эди. Уларни олиб кетиши лозим бўлган автобуслар постларда ушлаб турилган, Ўзбекистондан келаётган одамийлик ёрдамини шаҳарга ўтказишмаган бўлса ҳам, бошпанасидан маҳрум бўлган таланган кишилар яширинган бу орол ҳувиллаб қолди. Одамлар юк машиналарида, пиёда жўнаб кетишди. Ўша вақтда ҳали тўсиб қўйилмаган бирдан-бир Кўлоб йўли орқали жўнаб кетишди. Болаларини етаклаб, тугунларини кўтариб, визиллаб ўқ остида жўнаб кетишди. Бу ерда қолиш очликдан, мерганларнинг ўқидан ҳалок бўлиш демак эди. Қўрғонда қолганлардан эса ўч олишди. Қўрғон — қалъа эмас, ҳамма кириш-чиқиш йўлларини беркитиб бўлмайди. Бизнинг кўз олдимизда овлоқ йўллардан Ломоносовога автоматчилар тушган «Волга» таксилари ёпирилиб кирар, одамларни машинага босиб орқага қайтиб кетишарди.

УЧИНЧИ КУЧ

Фронт чизиғи Калининобод томон силжиди, тилкапора мурдалар уюмлари ортда қолди. Аввалига иккала томон ҳам тинч аҳоли орасидаги қурбонларни бир-биридан кўрди, лекин тез орада «вовчик»лар ҳамма кулфатлар учун айбдор бўлган қандайдир «учинчи куч»ни излай бошладилар. Ана ўшанда Ургут маҳалладаги ур-йиқитни мужоҳидлар кийимидаги рус десантчилари амалга оширди деган афсона пайдо бўлди. Ҳарбийлар кўлобликларга иккита зирҳли транспортёр ва ўқ-дориларни совға қилишган эмиш. Сурбетлик билан сохта ҳужжатлар тайёрлаш бошланди. Масалан, подполковник Чеботарев музокара олиб бориш учун вилоят ижроия комитетига келган пайтда уни ушлаб, бир хонага олиб киришди. Бу ерда ваҳшийларча калтакланган, қўллари боғлиқ тожик бор эди. Шу заҳоти видеокамера кўтарган одам пайдо бўлди. Суратга олиш пайтида чиқаришмади. Нима учун шундай қилинганини пайқаш қийин эмас. «Рус офицери тожик деҳқонини қийнамоқда» деган сийқа мавзу эди бу...

Куйбишев совхозидан келган қочоқлар бизга сўзлаб беришди: бир куни «вовчик»лар уларнинг олдига бутун бир суратга олиш гуруҳини олиб келишди ва автомат ўқталиб, қўрқиб кетган одамларни «зарур» гапларни айтишга мажбур қилишди, одамларга ўқталган автоматлар суратга олингани йўқ, албатта.

Иғвогарликни тайёрлаш усули жуда жўн. Масалан, бир куни ваҳобийлар машинада нон олиб келиш учун кетаётган Россия полки прапоршчигини ушлаб олишди. Одамларга азоб бериш жойига айлантирилган ҳаммомга судраб киришди. Столга боғлаб шимини ечишди, унинг бир оёғи ясама эканлигини шундан кейингина пайқашди. Сўнгра унга:

— Оллоҳ жазоингни берган экан... — дея силтаб қўйиб юборишди.

Шу «бахтли» тасодиф бўлмаганида прапоршчикнинг ўлимини кимга тўнкашларини айтиш қийин.

Умуман иккала томон ҳам шу олишувга Россия қўшинларини жалб этиш учун бор кучи билан уринмоқда. «Холис ниятли кишилар» мунтазам равишда қисмларнинг командирларини сизларга ҳали замон ҳужум қилишади, ҳужумни кутмай олдинроқ зарба уриш керак, деб огоҳлантиришмоқда. Шу Қўрғонтепадаги полкда маҳаллий бошлиқлар тез-тез телефон қилиб танкларни олиб чиқиб, «ғанимларнинг» жанговар машиналарини отиб ташлашни талаб қилишларининг гувоҳи бўлдик. Полкнинг қаршисидаги дарахтларда ва деразаларда мерганлар ўтиришибди. Улар кўнгил очишяпти. Гоҳ штаб эшиги устидаги чироқни отиб синдиришади, гоҳ плакатда табассум қилиб турган совет аскарини ўқ билан тешишади, гоҳ кимнингдир боши узра ўқ узиб уни чўчитишади. Жангариларнинг раҳбарларидан мерганларни олиб кетишни илтимос қилишганда улар пинагини бузмай:

— Булар бизнинг одамлар эмас. Уларни ўлдиришингиз мумкин, — деб жавоб қилишди.

Башарти ҳарбийлар бу маслаҳатга амал қилсалар Россия армиясини бетарафликни бузишда, мустақил давлатнинг ички ишларига аралашишда дарров айблашларини тасаввур қилиш қийин эмас.

Тожикистондаги Россия дивизиясининг командири генерал-майор Ашуров ҳам ўз хонаси деразаларини ўқ ўтмайдиган қилиб зирҳлаш ҳақида буйруқ беришга мажбур бўлди. «Вовчик»лар унинг калласи учун беш миллион сўм мукофот ваъда қилишган. Улар учун Ашуров — хоин, унинг ўзи ваҳобийларнинг таянчи бўлган гармлик. Ҳатто ўз халқи манфаатларини менсимаганлик учун» вазифасидан олиб ташлашни талаб қилиш мақсадида митинг ўтказишга ҳам уриниб кўришди.

Умуман, Ашуровга бўйсунган қўшинни Россия қўшини деб аташ қийинроқ. Аскарлар ва сержантларнинг 95 фоизи маҳаллий йигитлардир, уларга хавфсизлик мақсадларини кўзлаб қурол берилмаган. Қўмондонликнинг бутун умиди разведка батальони ва офицерларда.

...Қўрғонтепадан чиқиб кетадиган пайт келди. Биз жўнаб кетадиган куни эрталаб темир йўлни тўсиб қўйишди. Душанбега борадиган камдан-кам автобусларга одамлар катта пул эвазига жангарилар назоратида чиқарилар эди. Полк командири ўзининг «уазик» машинасини Қизилқалъагача бериб турди, расмий жиҳатдан шу ердаги кўприкда уруш ҳаракатлари зонаси тугар эди. Биз йўлга чиқдик. Худога шукурки, «вовчик»ларнинг постидаги тўхтатиш, ҳамма ҳақоратларга қарамай тинтувдан омон-эсон қутулдик. Маънавий хўрлашлардан ташқари аскар шофернинг ботинкасини ечиб олишди.

Кутилмаганда Қизилқалъа шлагбауми олдида бизга Испания ЭФЕ агентлигининг мухбири, чилилик Бернардо Суаребаз Индарт пешвоз чиқди. «Қонталаш нуқталарда» бошқаларга нисбатан кўпроқ ишлаган бу мухбир бизнинг аҳволимизни яхшироқ тушунарди. У транспорт хусусида ёрдам бериш тўғрисида Душанбе билан бефойда музокараларимиздан ҳамкасблари орқали хабар топибди. Агентликнинг розилигини олгач бизни уруш ҳаракатлари зонасидан олиб чиқиб кетишни ташкил қилди.

Душанбега қайтаётганимизда йўл четларида болалар ҳали яхши пишмаган анорнинг бир пақирини юз сўмдан сотиб ўтиришарди. Савдолашиб нархини тенг баровар тушириш мумкин эди. Чунки харидор йўқ. Кўпдан буён бу йўлдан қочоқлардан бошқа ҳеч ким ўтмайди.

(«ИЗВЕСТИЯ»нинг 1992 йил 16 сентябрь сонидан).

ЭЗГУЛИКДАН КЕЛГАН БАХТ

ИНСОН табиатан эзгуликка интилувчан бўлади. Йўқчиликда ҳам, тўқчиликда ҳам уни бу ҳиссиёт тарк этмайди.

Дунёда ҳеч бир нарса абадий эмас дейишади. Балким шундайдир. Аммо эзгулик мутлақо мангу ҳодисадир. Ер шари ва инсоният цивилизацияси ҳам эзгулик мевасидир.

Дунёда бир киши дилида эзгу ният бор бўлса, эртанги кунга умид уйғонади. Эзгулик миллионлаб адашган кўнгиллар чироғини ёқиб, ҳақ ва ҳақиқат йўлига бошлайди.

Афсоналарда нақл қилинишича, яратган эгам инсонларга моддий бойликларни улашаётганда ўзбеклар кўп нарсадан қуруқ қолишган экан. Аммо бизнинг кўнглимизни тоғдек юксалтирган, олам аҳли аро машҳур этган самимият — тўкис инкишоф бўлган.

Тошкент тумани марказида туман ҳокими, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати Рустам Акбаров раҳнамолигида ўтказилган 22 жуфт келин-куёвларнинг бахт тўйи халқимиз юрагида ҳамиша ардоқда бўлган улуғвор эзгуликнинг ажиб тантанаси бўлди.

Бир хорижлик ватандошимиз тўйнинг тўкин дастурхонига ҳайрат билан тикилиб қолди. Ўша кезда унинг хаёлидан бир фикр кечди: Ўзбекистон хорижнинг инсонпарвар деб аталмиш садақасидан бекорга воз кечмаган экан. Бекорга энг улуғ давлатлар билан ҳам теппа-тенг муносабатда бўламиз деб эълон қилмаган экан.

Умумнинг дастурхони тўкин ва баракали бўлади, дейишади. Тошкент тумани раҳбарлари 22 нафар ёшлар тўйини бир жойда бир вақтнинг ўзида ўтказиб миллатимизнинг буюк саховатпешалигию меҳмондўстлигини яна бир карра исбот этишди. Ўзбекистон Республикаси халқ депутати ДАДАХОН ЁҚУБОВ ёшларимизга Президентимиз қутловини етказиб, у кишининг ҳар бир янги оилага 6 минг сўмлик гилам совға қилганларини айтганда тўй издиҳомини олқишлар тутиб кетди. Туман ҳокими Р. АКБАРОВ эса ҳар бир ёшга 12 минг сўмлик гарнитур ва соат совға қилди. Булардан ташқари Тошкент шаҳар Юнусобод тумани ҳокими РУСТАМ КАЛОНОВ, Тошкент Агрегат заводи директори ўринбосари НУРИДДИН БАРОТОВ, қўшни Қозоғистоннинг Сариёғоч тумани вакиллари ёшларни никоҳ кечаси билан қутлаб уларга қимматбаҳо совғалар улашишди.

Тўйда республикамизнинг етакчи ансамбллари, хонанда ва раққосаларидан бир гуруҳи хизматда бўлишди. Айниқса, «Наврўз» театри «Тановар» ансамбли, республикамизнинг етакчи театрлари, шунингдек хушовоз хонанда Бахтиёр Тўлаганов, комик қўшиқлар устаси Шерқўзи Ғозиев, ёш эстрада хонандаси Юлдуз Абдуллаева, қизиқчи Обид Асомовлар тўй қатнашчиларига сидқидилдан хизмат қилишди.

Олмониядан келган журналист, «Озодлик» радиостанциясининг бош муҳаррири Озод Икром бутун хорижлик ватандошларимиз номидан халқимизнинг ёш фарзандларини бахт тўйи билан муборакбод этди.

Эзгуликнинг қаноти бор, деб бежиз айтишмаган. Куни кеча болалар уйларида тарбияланаётган ота-онасиз гўдакларнинг суннат тўйларини кенг халқ оммаси биргаликда нишонлаш расм бўлган эди. Халқимиз кичик davраларда, катта тўйларда ўзаро аҳиллик билан бирлаша бошлади. Кенг халқ оммаси якдил бўлиб ўтказаётган бундай тўйларнинг маънавий аҳамияти ҳам шунда деб ўйлайман. Юртимизда ана шундай умуммиллий тўйлар кўпаяверсин.

Суратларни Е. БОТИРОВ олган.

• Мустақиллик ва нақлиёт

ЙЎЛ РАВОН, МАНЗИЛ ЯҚИН БЎЛСИН

Бугунги Ўзбекистон Республикаси 160 минг километрдан узунроқ йўл тармоғига эга. Бу кўрсаткич Америка Қўшма Штатларига нисбатан 4 баравар, Швецияга таққослаганда эса 3 марта кам. Айни шу ҳол мустақиллик йўлида тетапоя қадам ташлаётган республика ва унинг йўл хўжалиги олдида катта муаммолар турганлигини, миллий автомобиль йўл тармоғини яратиш борасида улкан ишлар бажарилиши лозимлигини кўрсатади.

Бозор муносабатлари автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш, таъмирлаш ҳамда улардан фойдаланиш соҳасида қатор қийинчиликларни туғдирди. Йўл идоралари, Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги, Давлат автомобиль назорати ва йўллардан фойдаланувчилар ўртасида янгича алоқаларни тартибга солиш, давлат, жамият ҳамда аҳоли манфаатларини кўзлаган ҳолда йўлларни ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш зарурати юзага келди. Бу муаммоларни тезроқ ҳал этишни ҳаётнинг ўзи тақозо қилмоқда.

Тўғри, 60—70-йиллар республика йўлларининг асосий қисмини шакллантириш даври бўлди. Лекин кейинги ўн йилликларда йўл хўжалиги иккинчи даражали соҳага айлантирилди. Тармоқни ривожлантиришга ажратилган маблағдан фойдаланиш самарадорлиги кескин пасайди. Пировард натижада фақат бажарилган иш ҳажмига қараб баҳо берилди. Устига устак, бу даврда соҳани бошқаришда зарур бўлмаган тизилмалар ҳаддан ташқари кўпайиб кетдики, оғир бюрократик машина ишни силжитишдан кўра бир жойда туриб қолишига сабаб бўлди.

Юзага келган ана шу мураккаб вазиятдан чиқиш мақсадида 1990 йилнинг бошида Автомобиль йўллари вазирлигида ёш мутахассислардан иборат изланувчан гуруҳ тузилди. Унинг аъзолари ривожланган капиталистик мамлакатлар: Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Германия ва Швециянинг йўл хўжалигини ташкил этиш тажрибаси, бошқарув тизимини такомиллаштириш усулларини ўргандилар. Булар ва республика халқ хўжалигини ривожлантириш дастури асосида ҳозир йўл хўжалигининг тараққиёт йўналишлари белгиланмоқда. Вилоятларда эса хўжалик бошқарувининг янги тизими ишлаб чиқилди. Бу ҳужжатда жумҳурият ҳудудида автомобиль йўлларини ривожлантириш учун фақат битта кучли ташкилот тузиш ғояси илгари сурилган. Шу билан бирга, вилоятлар миқёсида энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган лойиҳалаш институти ташкил этиш. автомобиль йўллари қуриш, таъмирлаш, сақлаш ишларини маблағ билан таъминлайдиган «Ягона йўл жамғармаси» бўлинмасини яратиш, 5—6 ходимдан иборат вилоят мувофиқлаштириш кенгаши тузиш кўзда тутилади. Бу ҳар бир район ва вилоятда ягона техник сиёсат юргизиш муаммоларини бартараф этиш имконини беради.

Автомобиль йўллари хўжалигини тубдан қайта ўзгартириш, янги миллий автомобиль йўллари тармоғини шакллантиришда, албатта, тармоқда ишловчи 40 мингдан зиёд ходимларнинг бой тажрибасига суянишимиз керак. Ҳукумат эса соҳани ривожлантиришга эътиборни қаратмоғи, автомобиль йўлларининг асосий тармоғини қуриш ва қайта таъмирлаш юзасидан давлат дастурини ишлаб чиқиши, уни маблағ билан тўла таъминлаш чораларини белгилаши зарур. Шундагина равон ва обод йўлларга эга бўламиз.

О. СОБИРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Автомобиль йўллари вазирлигининг Хоразм вилояти бўйича бош мутахассиси.

• Ҳуқуқингизни биласизми?

ЯНГИ ҚОНУН ЯНГИ ИМКОНИЯТЛАР ДЕГАНИ

Корхоналар фаолиятини ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солиб туриш «Ўзбекистон ССЖдаги корхоналар тўғрисида»ги қонунда ўз аксини топган. Бироқ шу вақт мобайнида эски тузум шароитига кўникиб қолган корхоналарнинг бу қонунга мослашиб иш юритиши қийин кечмоқда. Ҳатто айрим корхона раҳбарлари янги қонунчилик бўйича корхоналарга қандай ҳуқуқлар берилганлигини билишмайди. Шундай экан, бу ҳуқуқ ва имкониятлар нималардан иборат?

Аваломбор қонунда ҳаракатдаги мулк шаклларидан ва хўжаликни юритиш шаклларидан қатъий назар, яъни давлат, кооператив, жамоат ташкилотларига тааллуқли корхоналарми ёки фуқароларга тааллуқлими, барибир, бу корхоналарни бошқаришда ҳамда хўжалик ҳуқуқининг субъекти сифатида барча муносабатларда тенглик принципи асосида қатнашадилар.

Илгариги қонунларимизда бошқа барча мулк шаклларига қўлланиладиган ҳуқуқий режимлар давлат мулк шакли билан белгиланар эди. Масалан, давлат корхонасига социалистик давлат мулки ҳуқуқий режими, кооператив ташкилотларга эса колхоз-кооператив мулки билан боғлиқ бўлган ҳуқуқий режим қўлланилар ва ўз-ўзидан аёнки, давлат мулки бошқа мулк шаклларидан устун турар, бу эса бир қанча номутаносибликларни вужудга келтириб ўзаро алоқада қийинчиликларни туғдирар, шунингдек, ишлаб чиқариш жараёнига, ишчи-хизматчиларнинг иш ҳақларига ҳам таъсир этмасдан қолмасди, албатта.

Янги қонунга кўра эса корхоналарга давлат буюртмаси асосан чегараланиб, маҳсулотни айирбошлаш ва сотишда, шерикларни танлашда эркинлик берилди, олган фойдаларидан корхона низомида кўрсатилган асосда фойдаланиш имкониятлари яратилди.

Корхоналар фаолияти фақат фойда олиш, маҳсулот ҳажмини кўпайтириш ишлари ва хизматчиларига бўлган эҳтиёжларини қондириш ҳамда шу асосда меҳнат жамоасининг ижтимоий ва иқтисодий манфаатларини ҳамда корхона эгасининг, яъни мулкдорнинг манфаатларини таъминлашга қаратилгандир. Олинган фойданинг бир қисми давлат ғазнасига давлат солиғи сифатида ўтқазилади ҳамда ижтимоий йўналишларига сарф қилинади, қолган қисми эса корхонанинг тўлиқ тасарруфида қолади ва мустақил асосда фойдаланилади. Бу муносабатлар айниқса зарар келтирувчи корхоналарни тугатишни ёки синган деб танишни тезлаштиради. Худди шундай иқтисодий инқирозга юз тутган корхоналарнинг сони жумҳуриятимизда 700 дан ошиб кетган.

Қонунда ҳар бир корхона эгасининг, яъни мулкдорнинг ёки хўжаликни тўла юритиш ҳуқуқи субъектининг ўз мулкини эгаллаш, ундан фойдаланиш ва тасарруф этишлик ҳуқуқи ва ваколатлари кенгайтирилган.

Мулкдор ёки хўжаликни тўла юритиш ҳуқуқи субъекти мустақил равишда корхонани бошқаради. Уларга корхонани бошқариш учун бошқа шахсларга ваколат бериш ҳуқуқи ҳам берилди. Мулкдор ўз мол-мулкига нисбатан қонунга зид бўлмаган ҳар қандай ҳаракатларни қилишга, шунингдек қонуний шартлар асосида фуқаролар меҳнатидан фойдаланиш тўғрисида улар билан шартномалар тузишга ҳақлидир. Бу эса тадбиркорликка, уддабуронликка ундайди. Мулкдорга тааллуқли бўлган барча ҳуқуқларнинг амалга оширилишини давлат тўлиқ асосда ҳимоя қилади ва кафолатлайди.

Қонун корхона раҳбарига мустақил асосда ўзининг ўринбосарларини, бошқарув аппарати ва бошқа ходимларини тайинлаш ва уларни ишдан бўшатишлари ҳамда мулкнинг юридик тақдирини белгилаш ҳуқуқларини берган. Шунингдек бозор иқтисодиёти механизмидан фойдаланиш имкониятидан ўз хоҳишича тўлиқ, ўз хўжалиги мустақиллигини сақлаган ҳолда, ўз истаги, эрки ва манфаатини кўзлаган ҳолда фойдаланиш имконияти яратиб берилди.

Давлат корхона фаолиятига аралашмайди ҳамда корхона қарзлари ва келтириб чиқарадиган зарарлари учун қарздорлари (кредиторлари) олдида жавобгар эмас, ўз навбатида корхона ҳам давлатнинг қарзи ва бошқаларга етказган зарари учун жавоб бермайди.

Корхоналар ўз фаолиятини юқорида таъкидланганидек таваккалчилик ва ўз мулкий жавобгарлиги асосида амалга оширади. Бозор иқтисодиёти муносабатлари ривожланиш босқичининг дастлабки пайтларида давлат эҳтиёжлари учун зарур бўлган ишларни бажараётган ва маҳсулот етказиб бераётган корхоналарни давлат моддий-техника ресурслари билан таъминлаб туради. Бу эса мулкчиликнинг турли шаклларига ўтиш даврида жуда муҳимдир. Ҳозирги пайтда республикамиз корхоналаридаги ишлаб чиқариш воситаларининг 35—42 фоизи маънавий ва жисмоний жиҳатдан эскирган, амортизация тўлов муддати ўтиб кетган бўлиб, маҳсулот ишлаб чиқариш учун зарур бўлган хом ашёни қидириб топиш ва сотиб олишликда ҳам жиддий қийинчиликлар мавжуддир.

Қонунда давлат идора органларининг, вазирликларнинг ҳамда бошқа тармоқларнинг корхонага кўрсатиши мумкин бўлган таъсир чораларини ниҳоят даражада камайтирилган. Давлат корхоналарга фақат солиқлар орқалигина иқтисодий таъсир этиши мумкин. Ва яна корхона ўз фаолиятини мустақил режалаштиради, юқоридан режа белгилаб беришлик эса деярли бартараф этилди.

Лекин давлат корхоналарнинг ишлаб чиқаришда баҳо белгилаш каби муносабатларида яккаҳокимликка (монополияга) йўл қўймаслигини, ишчи-хизматчиларнинг ижтимоий ҳуқуқларини ҳимоя қилишни эътиборга олиб, баъзи маҳсулотларга баҳо белгилашни ўз зиммасига олади ва фаол таъсир кўрсатиш имкониятига эга бўлади.

Қонун корхоналарнинг бошқа корхоналар, ташкилотлар ва фуқаролар билан бўлган муносабатларини шартномалар негизига кўчирди. Кўпроқ улгуржи савдо, олиш-сотиш шартномасининг турларига ўтиш имкониятларини яратиб бериб бу юмушини улар баъзан вакиллар орқали амалга оширадиган бўлди. Бундай нормаларнинг қўлланиши корхоналарга давлат ёки бошқа шахсларнинг таъсир ўтказмаслиги учун муҳимдир.

Бошқа собиқ иттифоқ жумҳуриятлари қонунларидан фарқли ўлароқ янги қонунга «Корхонанинг ижтимоий кафолатлари» деган янги бўлим киритилган бўлиб, унда меҳнат қилувчи барча фуқароларнинг ижтимоий ҳуқуқ ва бурчлари ҳамда эркинликларини ҳимоя қилиш белгилаб берилди. Худди шу ҳуқуқий асос ҳозирги аҳолини иш билан таъминлаш қийин кечаётган, сиёсий ва иқтисодий инқироз ўз ҳукмини ўтказаётган, аҳолининг деярли ярми қашшоқ яшаётган бир пайтда ижтимоий муносабатларнинг жадал ривожланиши учун яхши самара бериши тайин. Статистик ташкилотларнинг 1991 йилги тахминий маълумотларига қараганда, жумҳуриятда ишчи кучига бўлган талаб 258 мингни, таклиф эса 950 минг кишини ташкил қилган бўлиб, қўшимча яна 692 минг кишининг иш билан банд бўлишини таъминлаш зарурати туғилган. Қонунда асосан меҳнат фахрийлари, хотин-қизлар, нафақахўрлар ва ижтимоий томондан ҳуқуқи чегараланган шахсларга кўрсатилиши лозим бўлган ёрдамлар, енгилликлар, ижтимоий кафолатлар аниқ ва лўнда баён этилган.

Пенсияга чиққунга қадар корхонада меҳнат қилган кишилар тиббий хизмат, уй-жой билан таъминланиш, соғломлаштириш ва профилактика муассасаларига йўлланмалар олиш каби бир қанча имтиёзлар ва имкониятлардан корхонада меҳнат қилаётган меҳнаткашлар каби тўлиқ фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

Айниқса, миллий шароитларни эътиборга олиб, хотин-қизларни енгилроқ, кундуз куни ишлайдиган ишларга ўтказиш, ёш ва кўп болали, кам даромадли оилаларга имтиёзлар бериш, зарарли ишларга жалб этмаслик имкониятларини қўллаш ҳуқуқлари вужудга келди. Ишчи-хизматчиларнинг иш ҳақи махсус қонунларда белгиланган энг кам ҳақдан ҳам камроқ бўлиши ман этилди. Шунингдек, агар корхона тугатиладиган ёки қайта ташкил этиладиган ҳолларда корхона меҳнаткашларнинг тақдири ҳақида ҳам қайғуриши лозимлиги белгилаб қўйилди. Тегишли давлат идоралари зиммасига эса янги ишчи жойларини тайёрлаш, кадрларни бошқа ихтисосга ўргатиш, ишсизларга нафақа тўлаш, зарур бўлса, бу нафақа учун маблағ излаб топиш вазифаси юкланади.

Қонунда меҳнат жамоаларига кенг ҳуқуқлар ва имтиёзлар берилди. Масалан, корхонани бошқаришда, истеъмол жамғармасини тақсимлашда, корхона мол-мулкини сотиб олишда, дам олиш кунларини, қўшимча таътилларни белгилашда, меҳнат кунини қисқартиришда ва бошқа ижтимоий енгилликларни белгилашда тенг ҳуқуқли томон бўлиб иштирок этади. Бу масалалар меҳнат жамоасининг умумий йиғилишида кўриб чиқилади ва йиғилишда корхона кенгашига ўз вакилларини сайлайди.

Бундан буён корхонадаги ишлаб чиқариш ва меҳнат муносабатлари, меҳнатни муҳофаза қилиш, жамоанинг ижтимоий тараққиётию жамоа аъзоларининг саломатлиги масалалари жамоа шартномаси билан тартибга солинади ва бу шартномани тузишда миллий анъаналарга, урф-одатларга амал қилинади.

Бу қонун республика мулки, чет эл фирмаси ва давлатнинг мутлақ ёки қисман мулки асосида яратилган корхоналар фаолияти учун ҳам ҳуқуқий асос ҳисобланади. Ва энг муҳими, қонун иқтисодиётимизни соғломлаштиришу пулнинг қадрсизланишига йўл қўймасликка, моллар тақчиллигини бартараф этишга, даромадларни тақсимлашда ижтимоий адолатни қарор топтиришга, халқимизнинг фаровон ҳаёт кечиришига йўналтирилаётган тадбирларни рўёбга чиқариш учун кенг имкониятлар яратиб беради.

Собиржон ХОЛБОЕВ.

ИҚТИСОД ЯНГИЛИКЛАРИ

ФАОЛИЯТ СОҲАСИ КЕНГАЙТИРИЛМОҚДА

Уй-жой қурилишида вилоятдаги энг катта пудратчи ташкилот —Наманган уйсозлик комбинати изга солинган ишлаб чиқаришни йил сайин камайтиришга мажбур бўлди. Уй-жой қуришга буюртмалар жуда камайиб кетди. Шу сабабли уйсозлар ўз фаолият доирасини кенгайтиришга аҳд қилдилар.

Уйсозлик комбинати кўп қаватли уйларни қуришни пудратга олишдан ташқари якка тартибда қуриладиган уйларга ҳам буюртма олмоқда. Буюртмачиларга уч турдаги коттеждан бирининг лойиҳасини танлаб олиш тавсия қилинади, бу лойиҳаларни уйсозларнинг ўзлари тайёрлашган. Янгиқўрғон йўлининг икки томонида жойлашган «Оромгоҳ» даҳасида худди шундай уйлар қурилмоқда.

Шаҳар бинокорлари қишлоқ аҳлига ҳам ёрдам беришяпти. Улар вилоятнинг бир қанча хўжаликларида молхоналар қуришди, энди улар сабзавот омборларини ҳам қуришмоқда, бундай омборларга совутиш машиналарини ўрнатишга ҳожат йўқ. Гап шундаки, уларни қуриш чоғида деҳқонларнинг қадимий усулидан фойдаланилади, бу усул тайёрланган ҳосилнинг тўла сақланишига кафолат беради.

Наманган.

КОМПЬЮТЕР — ИШОНЧЛИ ЁРДАМЧИ

Хонқа дон маҳсулотлари комбинатида омихта ем ишлаб чиқариш ишларининг кўп қисмини компьютерлар назорат қилиб турибди. Бир кеча-кундузда чорва моллар учун 630 тонна омихта ем ишлаб чиқарадиган бу корхонада электрон ҳисоблаш машиналарига энг муҳим иш —ишлаб чиқариш технологиясига риоя этиш ва маҳсулот сифатини назорат қилиш топширилган. Бўшаб қолган ўнлаб операторлар, лаборантлар ва бошқа касбдаги ишчилар ишлаб чиқариш бригадаларига ўтиб меҳнат қила бошладилар.

Компьютерлаш натижалари қувончли бўлди. Меҳнат унумдорлиги ошди, барча технология операциялари пухта бажариладиган бўлди, омихта ем сифати ҳам анча яхшиланди. Иқтисодчиларнинг ҳисобларига қараганда, электрон машиналарни сотиб олиш ва ўрнатишга кетган барча харажатлар шу йилнинг охиригача тўла қопланади.

Хоразм.
(ЎзА мухбири).

БАЙРАМ БАЙРАМГА УЛАНДИ

Фарғоналиклар юртимизга олам-олам қувонч, эртаги кунимизга ишонч олиб келган истиқлол байрами руҳи билан яшаб, меҳнат қилмоқда. Одамлардаги хуш кайфият, кўтаринкилик, бевосита ишлаб чиқариш жойларига, дала ва фермаларга кўчди, десак муболага бўлмайди.

Айниқса, ноз-неъмат бунёдкорлари агросаноат ходимларининг кайфияти баланд. Мустақиллик байрами уларнинг анъанавий ҳосил байрами тантаналарига уланиб кетди. Байрам қатнашчиларига бепул ош тортилди. Агросаноатчилар байрамга 6 минг 350 тонна пилла, 24 минг тонна дон, 65 миллион дона тухум тортиқ этдилар.

Байрам кунлари қадриятларимизни тиклаш асосий эътиборда бўлди. Машҳур «Фарғона тонг отгунча» қўшиғининг муаллифи Мавлоно Ҳазинийнинг 125 йиллиги нишонланди. Боғдод районидаги хўжаликлардан бирига аллома шоир номи берилди. Байрам кунларида ўрта асрнинг буюк мутафаккири Аҳмад Фарғоний ўз юртига қайтиб келди — Фарғона шаҳрининг шох кўчасига унинг номи берилди. Шаҳар истироҳат боғида эса Фарғоний бюсти очилди.

Байрам тантаналари вилоятнинг барча шаҳар ва районларида, қишлоқ ва даҳаларида бир ҳафтагача давом этди.

Н. СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҲАЛАЛ БЕРМАНГ АГАР ҚИЗЛАР ХАЁЛ СУРСАЛАР...
Р. АЛЬБЕКОВ олган сурат.

СОҲИБҚИРОН ҲАҚИДА ЯНА БИР ҲАҚИҚАТ

Мустақиллигимизнинг бир йиллиги арафасида «Камалак» нашриёти буюк бобомиз Амир Темур ҳаёти ва ижоди ҳақида «Сомон йўли» китобини чоп этди.

Мазкур китобдан кўп қизиқ тарихий маълумотлар олиш мумкин. Муаллифларнинг мулоҳазали фикрларини, тарихни таҳлил этишда йўл қўйилган хатоликлар, изланишлар жараёнидаги қийинчиликларни тасаввур этамиз, айни вақтда октябрь тўнтариши туфайли ўз тарихидан 70 йил давомида йироқлашган, сиёсат зуғуми остида ўтмишнинг жуда кўп ўқилмаган зарварақлари борлигини ҳис этамиз. Китобдан жой олган академик Иброҳим Мўминов ва ёзувчи Ашраф Аҳмедовнинг мақолаларида Амир Темур ҳаёти мароқ билан ҳикоя қилинади. Ёзувчи Хуршид Даврроннинг «Амир Темур ўғлининг ўлими», Турғун Файзиевнинг «Соҳибқирон маликалари», «Соҳибқироннинг сўнгги кунлари», ёзувчи Евгений Березиковнинг «Темур ўғлоннинг туғилиши», Амриддин Бердимуродовнинг «Жаҳонгир» деб номланган бадиҳаларида тарих ва афсона бирлашиб, мантиқий ҳақиқат кўзгусида китобхонга пешвоз чиқади.

«Камалак» нашриёти бу китобни чиқаргани айни муддаодир. Лекин китоб муқоваси юпқа қоғоз бўлиб, 4-бетдан кейин 5-бетга ўтишда узилиш, сатрлараро палапартишликка йўл қўйилган. Бундан ташқари, чоп этилишида сифатсизлик кўзга ташланади. Китоб саҳифаларининг айрим варақлари бир марта ўқилиш жараёнидаёқ ўз бандидан чиқиб кетиш даражасига келиб қолади. Шундай экан, бой ва сермазмун жанрда битилган бу китобнинг сифатига алоҳида эътибор берилганда, яхши бўлур эди.

Насиба ОЧИЛОВА.

• Муштарий таклиф этади

БЕҲАЁ НАШРЛАР ТЎХТАТИЛСА

«Халқ сўзи»да берилган бир ахборот тагидаги изоҳда нашр ҳақида муштарийлар фикри сўралган экан. Айни муддао бўлди: ўзи шу нарса кўпдан бери ўйлантириб юрганди. Таклифимни айтишдан олдин ўзим гувоҳ бўлган бир воқеани сўзлаб ўтай.

Бир куни (якшанба эди) оғайнимникида чақ-чақлашиб ўтирувдик. Столи устида газеталар ётган экан. Уларни варақлаб ўтиргандик, ичидан «Собеседник» ҳафталигининг шу йилги биринчи сони ҳам чиқиб қолди. Даврада оила аъзолари жамулжам эдилар. Не кўз билан кўрайликки, ҳафталикнинг бир саҳифасида қип-яланғоч қизнинг рангли сурати турарди. Оғайним қип-қизариб ерга қаради. Унинг хотини ва қизи бир нарсани баҳона қилиб, ошхонага чиқиб кетишди. Ҳафталикка «буюртма» берган ўғилчалари ҳам кўзини олиб қочди. Орага ноқулай вазият чўкди... Бу биринчи ва охирги воқеа эмас. Бозор иқтисодиётини баҳона қилиб марказий рўзнома ва ҳафталиклар, журналлар ҳар қандай шармандаликдан ҳам қайтмай қўйиганига анча бўлди-ку! Яланғоч қиз-жувонлар сурати босилган сонларининг бозори чаққон бўлишини, ўсмирлар китоб олиши учун ота-онасидан ундирган пулларига ҳам шуни сотиб олишларини «марказ» журналистлари яхши билишади. Бу нарса билан улар икки томонлама ютишади: «ўтмас матоҳ»лари ўтади, собиқ мустамлака юрт болалари тарбияси дарз кетади. Эпирай, бу қандай бедодлиқ?

Бас, етар! Қачонгача шуларга сиғиниб яшаймиз? Ким обуна бўлса бўлаверсин, лекин «Союзпечать» киоскалари орқали сотишни тўхтатиш керак. Биз Украинада бу газеталар чоп этилмаётгани, ҳатто «марказ» телевидениеси тўхтатилгани ҳақида ҳам эшитдик. Бизда эса «марказ» ёки Россия нашрлари «болалаб» кетаяпти. Биз қайси Ватанда яшаяпмиз, ўзи?! Ахир, ўзлигимизни халқимизга тезроқ англатиш, миллий ғурур ва республикага хўжайинлик ҳиссини сингдириш учун аксинча миллий таомилларимизни ташвиқ қилиш керак эмасми? Матбуот мафкура ўчоғи-ку! Ҳеч қандай қурол бунинг ўрнини босолмайди!

Таклифим: республикада миллий нашрларни яхшироқ йўлга қўйиш керак. Инглиз ва араб тилларини ўрганиш талаба-журналист учун шарт қилиб қўйилсин.

Журналистларнинг шароитини яхшилашга, миллий матбуотимизнинг обрўсини кўтаришга жиддий эътибор бериш керак. «Халқ сўзи»нинг чет эл мухбирлари тезроқ иш бошлаши масаласи кўндаланг қилиб қўйилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Ҳакимжон ХАЛИЛОВ,
журналист.

...танқид қилади

ҲАММОМ НЕЧА ПУЛ?

ХАЛҚИМИЗДА «Туя ҳаммомни ҳавас қилипти» деган нақл бор. Аммо, биз яшаб турган жойда туя эмас, одамларнинг ўзлари ҳаммом деса безиллайдиган бўлиб қолишди. Нега?

Тошкент шаҳрининг Шайхонтахур районидаги Беҳзод кўчасида ҳаммом ихчамгина, деворлари ола-була, дераза ва эшиклари қинғир-қийшиқ бўлиб кетган. Бу ҳам етмаганидек баъзан иссиқ сув бўлмай қолса, баъзан совуқ сув йўқ. Чироғи ёқилмай қолган кунлар ҳам кўп бўлган. Шунга қарамай, атрофдаги 4-5 маҳалла аҳолиси келиб туришарди. Энди эса кўпчилик унга борғани тайсаллайдиган бўлишди. Чунки ҳаммомга тушиш нархи 16 тийиндан икки ярим сўмгача кўтарилиб кетди. «Душ» 4 сўм, «Ванна» 5 сўм эмиш. Яна бу қиймат ёшу қари барчага баробар экан. Ҳар қандай одам ҳаммомда бир соатда ювиниб бўлиши шарт, акс ҳолда ошиқча минутларга қўшимча пул тўлар эмиш.

Қандай ноинсофгарчилик бу? Иқтисодий қийинчилик, рўзғор ташвиши одамларни қийнаб турган пайтда шу лозиммиди?! Уйларида ҳаммоми бор ёки унча-мунча чиқимни писанд қилмайдиганларга майлику-я, кам даромадли, кўп болали оилалар, ногирон нафақахўрлар нима қилишади?

Овозаларга қараганда, бу ҳаммомни кимдир сотиб олган эмиш. Майли, яхши ният билан шундай қилган бўлса, ажаб эмас. Бироқ, ҳозирги танглик шароитида лоақал ҳаммом нархи ошмай турса нима қиларди? Наҳотки халқни қийнаш ҳисобига кимнингдир ҳамёнини тўлдириш шарт бўлса?!

Маҳфуза ҒАНИХЎЖАЕВА,
кўп болали она, нафақахўр.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИНИНГ

АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий Банки 1992 йил 16 сентябрдан республика ҳудудида сўмга нисбатан чет эл валютасининг қуйидаги курси ўрнатилганлигини хабар қилади.

1. Австралия доллари	148 сўм 70 тийин
1 Австрия шиллинги	19 сўм 71 тийин
1 Англия фунт стерлинги	389 сўм 13 тийин
10 Бельгия франки	66 сўм 69 тийин
1 немис маркаси	138 сўм 35 тийин
1 голланд гульденги	122 сўм 89 тийин
1 Дания крони	35 сўм 92 тийин
100 Италия лираси	17 сўм 47 тийин
1 Канада доллари	168 сўм 11 тийин
1 Норвегия крони	35 сўм 02 тийин
1 АҚШ доллари	204 сўм 00 тийин
1 Финландия маркаси	44 сўм 67 тийин
1 француз франки	40 сўм 85 тийин
1 швед крони	37 сўм 78 тийин
1 Швецария франки	156 сўм 08 тийин
10 Япония иени	16 сўм 48 тийин
1 ЭКЮ	279 сўм 17 тийин
10 испан песети	21 сўм 23 тийин
10 Греция драхми	11 сўм 14 тийин
1 Ирландия фунти	365 сўм 16 тийин
1 Исландия крони	3 сўм 72 тийин
1 Қувайт динори	694 сўм 59 тийин
10 Ливан фунти	0 сўм 81 тийин
10 Португалия эскудоси	15 сўм 79 тийин
1 Сингапур доллари	127 сўм 66 тийин
10 Туркия лираси	0 сўм 28 тийин

ЭЪЛОНЛАР

АГРОСАНОАТ ТАРМОҒИ РАҲБАРЛАРИ ЭЪТИБОРИГА!

Болалар уйлари ва мактаб-интернатлар уюшмасининг хўжалик ҳисобидаги «Орзу» фирмаси Владивосток шаҳридаги чекланган масъулиятли «Ўзбекистон» ўртоқчилик уюшмаси билан ҳамтаъсисликда иштирок этади.

Ўртоқлик Узоқ Шарқ бозорларида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотишга кўмаклашади. Тижорат-ахборот хизмати кўрсатади. Бизга мурожаат қилиб сиз ўз маҳсулотларингизни қулай жойлаштира оласиз. Рэкетчилар ҳавфидан ҳоли бўласиз, ҳар мавсумда бозордаги нарх-наво ҳамда қайси маҳсулотга эҳтиёж катталигидан хабардор бўласиз.

Бизнинг манзилимиз: 700003, Тошкент шаҳри, Байналмилал кўчаси, 3.

Телефон: 45-38-50.

ДИҚҚАТ!

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги Ишлаб чиқариш педагогикаси илмий тадқиқот институти аспирантуранинг кундузги бўлимига қуйидаги ихтисосликлар бўйича қабул эълон қилади:

13.00.01 — педагогика тарихи ва назарияси —1 ўрин.
13.00.02 — касб танлаш ва меҳнат таълими методикаси —1 ўрин.

Хужжатлар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой муддат ичида қабул қилинади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, М. Мироқилов кўчаси, 47 а.

Телефонлар: 55-75-71, 54-47-55.

• Инсон ва ахлоқ

ЯҚИН ўтмиш ҳақида гап кетганда бир латифанамо воқеа эсга тушади: дала шийпонида фирқачиларнинг мажлиси борар, кун тартибига эса икки масала қўйилган экан. Биринчиси — шийпонни таъмирлаш, иккинчиси — коммунизм қуриш. Бироқ ёғоч йўқлиги муносабати билан биринчи масала муҳокама қилинмай, бир овоздан иккинчи масалага ўтилибди...

Дарҳақиқат, биз коммунистик жамият қурамиз, ҳаммани баробар қиламиз, деб биринчи навбатда инсонийликни йўқотдик. Масъулият ҳисси ва манфаатдорлик сўндирилди, охир-оқибат... ҳаммаёқда одамларнинг қичқириқлари, фарёдлари, тажовузлари...

Эътиборингизга бизни Қашқадарё вилояти Касби (собиқ Ульянов) туманига чорлаган, сўроқ белгиларига тўлиб-тошган, худди шундай мактублардан бирини ҳавола этмоқчимиз:

«Мен Қашқадарёнинг кичик бир қишлоғидан сизларга мактуб йўллаяпман. Билмадим, ёруғ жаҳонда ҳақиқат қолдими-йўқми, бор умидимиз сизлардан.

Хуллас, мана бир неча ойдирки, мени бир нарса қийнайди. Нима учун айбдор жазосини олмайдию жабрланувчилар сарсон-саргардон? Мелиса, терговчиларни ҳам назорат қиладиганлар борми, ахир? Менга алам қиладигани, азиз ва меҳрибон онажоним Турсунмомо Жўраева қариган чоғларида ўз ажали билан ўлмади. Уни, тақдирнинг бешафқатлигини қаранг, ўз укамнинг хотини уриб нобуд қилди. Ахир, онажоним келинига нима ёмонлик қилгандилар-у ўз туққан ўғлининг хотини, не-не умидлар билан олган келини уриб ўлдирса...

Ёшим олтмишда, тўққиз фарзандим, ўн олти набирам бор. Шу ёшга етиб ҳали бирон марта келини ўз жуфти ҳалолининг онасига қўл кўтарганидан бехабар эдим. Бу қандай замонлар бўлди? Одамларга қарғиш тегдими? Билмадим. Мени, тўғриси, бўлган воқеани қандай бўлса, шундайлигича ёзиб юбориш қўлимдан келмайди. Шунинг учун сизлардан илтимос, биронта мухбир келиб, воқеа тафсилотларини бизлардан эшитиб, газетада ёритса.

Келин — Матлуба Шодиева ҳеч қандай жазо олмай, бемалол яшаб юрибди. Айби исботланмаган эмиш...

Марҳума Турсунмомонинг ўгай қизлари Шодмон ҲАМИДОВА.

Бувимнинг сўзларини оққа кўчирдим, деб Руҳиддин РАВШАНОВ».

Шикоят хатини ўқиб, дарров хулоса чиқаришга шошилмайлик-да, раҳматли Турсунмомони яхши билган, кунда кўзи-кўзига тушадиган қўни-қўшнилари, фарзандлари, набираларининг фикрини эшитайлик.

Тоғмурод ЖАББОРОВ (Турсунмомонинг куёви): — Илоё жойлари жаннатда бўлсин қайнонамни. Жуда меҳрибон, ширинсўз эдилар. Менинг умр йўлдошим Маҳфиратхон кунлардан бир куни, онам уйда жуда сиқилиб кетгандирлар, бир ўйнатиб келсак бўларди, деб қолди. Маслаҳатлашиб, Сурхондарё вилоятининг Гагарин туманидаги қайнисинглим Малоҳатларникига жўнадик. Бир ҳафта у ерда бўлдик. Ўша ерда ҳам қайнонам кўп юролмади. Нуқул «уйга борайлик, ёвғон ичсам ҳам кулбамда ўтирай», дедилар. Келдик ва ҳеч қанча ўтирмай... бизга хабар юборишди. Биз қўшни қишлоқ — Дўрмонда яшаймиз. Касалхонага бориб кўрдик. Даҳшатга тушдим. Ҳеч қачон инсон ўзини-ўзи шу аҳволга сололмайди...

МАҲФИРАТХОН (қизи): — Сурхондарёдан қайтганимиздан кейин янгам — Матлуба Шодиева «Нега буларни ўша ёққа ташлаб келмадингиз, мени жонимга тегди-ку» деб айтганди. Бу менга жуда оғир ботди. Бундай гапдан кейин ўзим бировнинг қўлида келин бўлсам ҳам онамни олиб кетардим.

Терговчи Йўлдош Ҳасановга ҳаммамиз бор гапни ёзиб берганмиз. Аммо бирон марта ҳам бизни янгам (тилим ҳам бормайди бундай дейишга) М. Шодиева билан юзма-юз учраштириб сўроқ қилмади.

ҚАЙНОНА, КЕЛИН ВА... ТЕРГОВЧИ

Шодмон ҲАМИДОВА: — 1991 йилнинг 29 август куни эди. Уйда невараларимга қараб, майда-чуйда юмушлар билан банд эдим. Эрталаб соат тўққиз-ўнлар бўлса керак. Шу вақт Матлуба келиб, ранглари ўчган, «Хола, онангиз ўзини-ўзи болға билан уриб ётибди. Тезроқ юринг», деб қолди. Ҳайрон бўлиб, Нега ўзини-ўзи уради, тинчликми», деб сўрадим. У тайинли жавоб бермади.

Шошиб уларникига бордик. Келин эшикнинг устидан сим билан боғлаб ташлаган экан. Очди. Онамнинг ўша дамдаги аҳволини кўриб қўрқиб кетдим. Ҳаммаёғи қон. Зўрға-зўрға нафас олиб, гапириб бердилар: Матлуба (Шодиева) онамнинг устига ухлаб ётган жойида ҳеч қандай сабабсиз бир пақир сув сепади, онам сесканиб туриши билан уни кетмон даста билан савалайди. Бечора онам ёрдам сўраб кўчага қараб қочмоқчи бўлганда, судраб уйга олиб киради. Кетмон даста ҳам синиб кетгач, темир болға билан ура кетади. Онам ҳушидан айрилгач, унинг қўлига болғани қистириб эшик ва дарвозаларни беркитиб бизникига келган...

Онам раҳматли нафақа пулига ўзини-ўзи боқарди. Уйида фақат сувни текинга ичарди, холос. Қолган ҳаммасини ўзи сотиб оларди.

Фароғат ЖЎРАЕВА (Шодмон опанинг келини): — Матлуба агар пок бўлса, касалхонага бориб қайнонасидан хабар оларди. У бўлса, учта ёш боласини етакладию, кечаси жўнаб қолди. Идорама-идора юриб, «мени учта болам билан ҳайдашди», деб шикоят қилди. Бу ёқда жиноят содир бўлган, М. Шодиевага эса давлат уй берди...

Эсон РАВШАНОВ (Касби қишлоғи маҳалла қўмитасининг раиси): — Тўғри, келин билан қайнона ўртасида можаролар бўлиб турган. Мен ҳатто Турсунмомо ва ўғли Ҳамроқул билан бу тўғрисида гаплашганман. Лекин келин билан ҳеч гаплашмаганман. Бу масала юзасидан аниқ бир нарса деёлмайман. Ким жиноятчи эканлигини билиш учун текшириш керак. Лекин бизнинг туманда жуда кўп жиноий ишлар очилмай, охирига етмай қолаяпти...

Марҳума Турсунмомо Жўраеванинг ўғли Ҳамроқул Жўраев билан суҳбатимиз унча қовушмади. Қайта-қайта саволлар беришга тўғри келди.

— Терговчига «онам руҳий касал эдилар» деб ёзиб берганингиз ростми!

— Ҳа. Бўлар иш бўлди. Болаларимни ўйлайман. Агар хотинимни қамашса, болаларни менга беришмай, етимлар уйига топширамиз, дейишди...

Мана шу гапдан кейин, очиғи, саволга ўрин қолмаганди. Индамадик.

...Ички ишлар бўлими бошлиғининг муовини, милиция майори Анвар Галиев билан Касби қишлоғида бўлиб ўтган воқеа хусусида мулоқотда бўлганимизда шундай деди:

— Хабарим бор. Бу масала юзасидан 1991 йил 4 сентябрда ЖКнинг 88-модда В банди билан жиноий иш қўзғатилган. Милиция катта лейтенанти Йўлдош Ҳасанов тергов олиб борган. Хулосасини аниқ билмайман. Менимча, бу ерда жиноят йўқ. Турсунмомо Жўраевнинг руҳий касаллиги бор экан. Аслида, жиноий иш қўзғатиш ҳам керак эмасди... Терговчи келсин, сизга батафсил тушунтириб беради.

Йўлдош Ҳасанов тушдан сўнг келди. А. Галиев бизни таништириб, қандай масала қизиқтиришини айтганда, бош терговчининг негадир жазаваси тутиб кетди:

— Жиноий иш тўхтатилган. Жиноят йўқ бу ерда. Кўрсатмайман. Ҳаққим йўқ. Мумкин эмас.

Шу ерда қизиқ бир вазиятга дуч келдик.

— Қачон тўхтатилган? Нега менинг хабарим йўқ? Нима учун ҳисоб бермагансиз? — сўради А. Галиев терговчидан, — Иш юритиш журналида ҳеч нарса ёзилмаган-ку?

Хуллас, Турсунмомо Жўраеванинг ўлими юзасидан очилган жиноий ишни кўрсатишдан бош терговчи очиқдан-очиқ бош тортди. Унга ИИБ бошлиғининг муовини, милиция майори А. Галиевнинг буйруғи ҳам, руҳсати ҳам кор қилмади. (?!).

Масала шу ерга келганда бироз ойдинлашди. Ҳуқуқ ҳимоячиси Й. Ҳасанов жиноий иш тўхтатилгандан сўнг, мухбирнинг жиноий иш хулосалари билан танишиш ҳуқуқи борлигидан бехабарлиги биз учун энди янгилик эмасди.

Улар билан ҳайрлашиб, кетишга чоғланганимизда Й. Ҳасанов бир парча қоғоз тутқазди:

— Бу жиноий иш тўхтатилганлиги ҳақида қарор. Калтак мени бошимда синса ҳам, майли кўринг. Жиноятнинг ўзи йўқ. Турсунмомо Жўраева руҳий касал бўлган. Гувоҳлар бор...

Унда қисқагина қилиб шундай ёзилганди: «12-582 сонли жиноий ишни бекор қилиш ҳақида қарор.

Турсунмомо Жўраева 4 сентябрь 1991 йилга қадар ўзига келмай хушсиз ётиб вафот этган. Суд-медэкспертиза хулосаларига кўра, Т. Жўраева ўзини-ўзи деворга урган. Деворда тўмтоқ нарса бўлгани эҳтимолдан ҳоли эмас. Матлуба Шодиеванинг айби исботланмади. 30 декабрь 1991 йил».

Қизиқ, ўтган йили жиноий иш тўхтатилгану, аммо гувоҳларнинг биронтаси ҳам хабардор эмас. Суд-медэкспертиза хулосасига келсак, ишониш жуда мушкул. Чунки тиббиёт ходимларининг фикри мантиқдан анча йироқ. Фараз қилинг, бир одам (борингки, у руҳий касал бўлсин) ўзини-ўзи бир марта қўлини синдириши ё бошини қонатиши мумкин. Лекин бир йўла бошини ёриши, икки қўлини синдириши, қорин бўшлиқларини жароҳатлаши мумкин эмас. Ахир у инсон-ку! Оғриқни сезиш — тирикликка хос. Одам боласининг бармоғига тикон кириб кетсин, қани. У қандай авайларкин ўша қўлини?!

Иккинчидан эса, Шодмон Ҳамидованинг гувоҳлик беришича, жиноят содир бўлган уйда болға, кетмон даста, қонли кўйлаклар ва бошқа далилий ашёлар бўлган.

Сафардан қайтганимизга бир неча ой бўлганига қарамай, қалам ушлашга юрак бетламади. Биз Касби қишлоғида уч кун бўлдик. Касбиликлар билан уч кун мулоқот қилиб, уч олам юки билан қайтдик. Бу юк нечоғлик оғир эканки, бизни ҳанузгача қийнайди, сизлар... қийналмаяпсизлармi?..

Мирзараҳим МАМАЖОНОВ,
Беҳзод НОРБОЕВ.

«Ўзирмаш» ихтисослаштирилган бирлашма жамоаси Ўзбекистон Республикаси сув хўжалиги қурилиши Давлат қўмитасининг раиси Т. Боймировга ўғли

БАҲОДИРнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси жамоаси республика радиосининг «Қишлоқ ҳаёти» Бош муҳарририяти бош муҳаррири ўринбосари

Ҳайдар ИСРОИЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси гўшт ва сут саноат ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси Самарқанд сут заводининг директори

Умар Шарипович ЎРУНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Қаршистрой қурилиш-агросаноат бирлашмаси жамоаси Ўзбекистон Республикаси сув хўжалиги Давлат қўмитасининг раиси Т. Боймировга ўғли

БАҲОДИРнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир Анвар ЖУРАБОЕВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Карим БАҲРИЕВ, Эсиргап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси. Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди 23.00. № Г—356 Тираж 28436. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.